

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. декана філологічного факультету

Олена ГОГОРЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Германське мовознавство

GERMANIC LINGUISTICS

рівень вищої освіти другий (магістерський)

тип дисципліни обов'язкова

мова викладання англійська

Робоча програма навчальної дисципліни «Германське мовознавство» скерована на підготовку фахівців галузі знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки за спеціальністю В11 Філологія (за спеціалізаціями)
спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

освітня програма «Переклад»

«25» травня 2026 р. 13 с.

Розробник: *Єфименко Тетяна Миколаївна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Германське мовознавство» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Переклад»
доктор педагогічних наук, професор

Анжеліка СОЛОДКА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Германське мовознавство» розглянуто на засіданні кафедри перекладу

Протокол №6 від «01» 06 2026 р.

В.о. завідувача кафедри

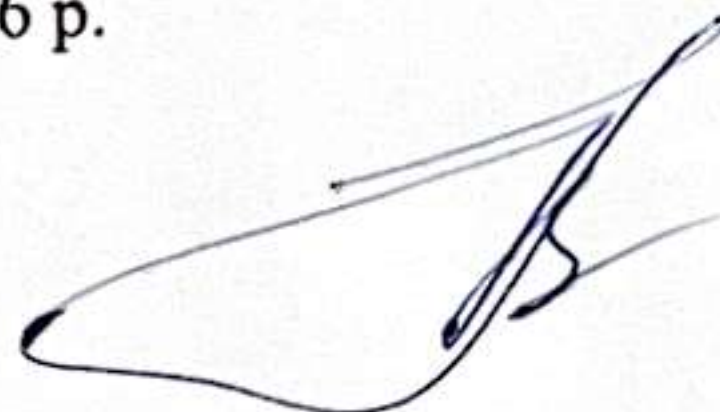

Анжеліка СОЛОДКА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Германське мовознавство» розглянуто Науково-методичною радою філологічного факультету

Протокол № 5 від «03» 06 2026 р.

Голова

Лілія РУСКУЛІС

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	<i>4</i>
<i>1. Опис навчальної дисципліни.....</i>	<i>5</i>
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	<i>6</i>
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	<i>6</i>
<i>4. Очікувані результати навчання.....</i>	<i>6</i>
<i>5. Програма навчальної дисципліни</i>	<i>7</i>
<i>6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування.....</i>	<i>9</i>
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	<i>10</i>
<i>8. Критерії оцінювання результатів навчання</i>	<i>11</i>
<i>9. Засоби навчання.....</i>	<i>12</i>
<i>10. Рекомендовані джерела інформації.....</i>	<i>12</i>

ВСТУП

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни "Германське мовознавство" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, предметна спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська, освітня програма: Переклад.

Курс «Германське мовознавство» належить до дисциплін пропедевтичного циклу й закладає основи теоретичного розуміння мовних явищ. Вивчення курсу забезпечує необхідне підґрунтя для сприйняття теоретичних мовознавчих дисциплін, розуміння принципів та закономірностей функціонування мови, що є невід'ємною передумовою професійного практичного володіння іноземною мовою.

Змістові блоки навчальної дисципліни прислужатся студентам, які планують розпочати свою кар'єру у галузі філології, викладанні іноземних мов та перекладу.

Ключові слова: *германські мови, лінгвістична дисципліна, скандинавські мови, морфологічний склад мови, лексичний склад мови.*

Abstract

The program of studying the normative discipline "German Linguistics" is made in accordance with the educational-professional training program of the second (master's) level of higher education in the field of knowledge 035 Philology, subject specialization 035.041 Germanic languages and literatures (translation inclusive), first - English, educational program: Translation.

The course "German Linguistics" belongs to the disciplines of the propaedeutic cycle and lays the foundations for a theoretical understanding of linguistic phenomena. Studying the course provides the necessary basis for the perception of theoretical linguistic disciplines, understanding the principles and patterns of language functioning, which is an integral prerequisite for professional practical knowledge of a foreign language.

The content blocks of the academic discipline will be useful for students who plan to start their careers in the field of philology, teaching foreign languages and translation.

Keywords: *Germanic languages, linguistic discipline, Scandinavian languages, morphological structure of language, lexical structure of language.*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	<i>Обов'язкова</i>	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність В11 Філологія (за спеціалізаціями) Спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська Освітня програма Переклад	Семестр	
		1-й	1-й
		Лекцій	
		15 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		15 год.	6 год.
Індивідуальне науково- дослідне завдання - не передбачено		Лабораторні	
Загальна кількість годин –90		0 год.	0 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: другий (магістерський)	Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: іспит	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу.

ЗК.4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК. 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 12. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі перекладу.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Германська філологія у загальнокультурному контексті.

Змістовий модуль 1. Германська філологія у загальнокультурному контексті.

Тема 1. Проблематика курсу “Вступ до германського мовознавства”. Предмет, задачі курсу “Вступ до германського мовознавства”. Особливості курсу.

Література [1, с. 3-17]; [2, с.20-42]; [3, с.5-19].

Тема 2. Етапи становлення та класифікація курсу.

Література [1, с.9-17]

Тема 3. Історія давніх германців. Історичні факти давніх германців. Германські племена, їхня міграція. утворення германських „варварських” королівств. Утворення германських „варварських” королівств.

Література [3, с. 7-14]; [2, с.6-23].

Тема 4. Германські мови та Індоевропейська мовна спільність. Мовні гілки індоевропейської сім'ї. Германська група мов: сучасні та давні. Порівняльно-історичний метод. Суспільно-політичні та ультурно-релігійні особливості давніх германців.

Література [1, с. 5-15]; [2, с.6-19]; [3, с.5-33]

Змістовний модуль 2. Загальна характеристика систем давньогерманських мов.

Тема 1. Історія германської писемності. Основні пам'ятки писемності германських мов. Вокалізм і консонантизм давньогерманських мов. Вокалізм і консонантизм давньогерманських мов.

Література [1, с. 26-42]; [2, с.25-24]; [3, с.32-55]

Тема 2. Основні риси морфологічного складу давньогерманських мов. Типи словесного наголосу. Лексичний склад давньогерманських мов.

Література [1, с. 56-98]; [2, с.20-37]; [3, с.37-69]

Змістовний модуль 3. Порівняльна характеристика граматичної будови давніх і сучасних германських мов. Іменник

Тема 1. Порівняльна характеристика граматичної будови давніх і сучасних германських мов. Іменник. Морфологічна структура слова в спільноіндоевропейській та германських мовах. Іменник в індоевропейській мові-основі. Граматичні категорії іменника в давніх та сучасних германських мовах

Література [1, с. 115-125]; [2, с.45-59]; [3, с.70-85]

Тема 2. Порівняльна характеристика граматичної будови давніх та сучасних германських мов. Система дієслова. Граматичні категорії дієслова в мові-основі. Граматичні категорії дієслова в давньогерманських мовах. Морфологічна класифікація дієслів. Категорії інфінітива та дієприкметника в германських мовах.

Література [1,с.36-48]; [2,с.55-81]; [3, с.205-218]

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль 1. Германська філологія у загальнокультурному контексті.										
Змістовий модуль 1. Германська філологія у загальнокультурному контексті.										
Тема 1. Проблематика курсу “Вступ до германського мовознавства”.	7	2		–	5	8	2	0	–	6
Тема 2. Історія давніх германців.	7		2	–	5	8	0	2	–	6

Тема 3. Германські мови та Індоевропейська мовна спільність.	8	3		–	5	6	0		–	6
Тема 4. Суспільно-політичні та культурно-релігійні особливості давніх германців.	8		3	–	5	8	0	0	–	8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	5	5	–	20	30	2	2	–	26
Усього годин	30	5	5	–	20	30	2	2	–	26
Змістовний модуль 2. Загальна характеристика систем давньогерманських мов.										
Тема 1. Історія германської писемності.	14	2	2	–	10	16	0	2	–	13
Тема 2. Основні риси морфологічного складу давньогерманських мов.	16	3	3	–	10	29	2	0	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	30	5	5	–	20	30	2	2	–	26
Усього годин	30	5	5		20	30	2	2	–	26
Змістовний модуль 3. Порівняльна характеристика граматичної будови давніх і сучасних германських мов. Іменник										
Тема 1. Порівняльна характеристика граматичної будови давніх і сучасних германських мов. Іменник	14	2	2	–	10	16	0	2	–	13
Тема 2. Порівняльна характеристика граматичної будови давніх та сучасних германських мов. Система дієслова	16	3	3	–	10	29	2	0	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	30	5	5	–	20	30	2	2	–	26
Усього годин	30	5	5		20	30	2	2	–	26
Разом за курсом										
<i>Разом за курсом</i>	90	15	15	-	60	90	6	6	-	78

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Історія давніх германців.	2	2
2	Суспільно-політичні та культурно-релігійні особливості давніх германців.	3	
3	Історія германської писемності.	2	2
4	Основні риси морфологічного складу давньогерманських мов.	3	

5	Порівняльна характеристика граматичної будови давніх і сучасних германських мов. Іменник	2	2
7	Порівняльна характеристика граматичної будови давніх та сучасних германських мов. Система дієслова	3	
	<i>Разом</i>	15	6

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – *2 год. / 1 заняття*;
- виконання проєктних завдань – *3–5 год. / 1 проєкт*;
- підготовка до тестового контролю – *3–4 год. / 1 тест*;
- підготовка до підсумкового контролю – *15 год. / 1 захід*
- підготовка до колоквіуму – *15 год. / 1 захід*

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	20	10
2	Виконання проєктних завдань	20	30
3	Підготовка до тестового контролю	5	20
4	Підготовка до підсумкового контролю	5	8
5	Підготовка до колоквіуму з письмовою роботою	10	10
	<i>Разом</i>	60	78

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

- на лекційних заняттях:
 - лекція;
 - пояснення;
 - дискусія;
 - диспут;
 - ілюстрування;
 - демонстрація;
 - відеометод;
 - майстер-клас
- на практичних заняттях:
 - практична робота;
 - фронтальне опитування;
 - частково-пошуковий метод;
 - спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (лише для студентів денної форми навчання);
- тестові роботи;
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- колоквіум.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також підготовки дослідницьких матеріалів до колоквіуму.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
4	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 40 балів для денної форми навчання (8 тем по 5 балів); 15 балів для заочної форми навчання (3 теми по 5 балів)</i>	

Виконання індивідуальних завдань	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано правильно, відповідь повна, логічна, містить аналіз, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
4	Завдання виконано в цілому правильно, відповідь достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки й неточності у викладенні матеріалу
3	Завдання виконано частково правильно, відповідь містить неточності, недостатньо обґрунтована
2	Завдання має суттєві помилки, аргументи несформульовані, неправильно використовуються терміни тощо
1	Завдання має значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтовано
0	Студент не дає відповіді

Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 10 балів для денної форми навчання (2 завдання по 5 балів); 35 балів для заочної форми навчання (7 завдань по 5 балів)

Контрольна робота	Критерії оцінювання
9-10	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки
7-8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
5-6	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
3-4	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія
1-2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 10 балів	

Іспит	Критерії оцінювання
40-30	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
29-20	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
19-10	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
9-1	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується неправильна термінологія.
0	Студент не дає відповіді
Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 40 балів	

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на практичних заняттях	8 x 5 балів = 40 балів	3 x 5 балів = 15 балів
Виконання індивідуальних завдань	2x5 балів = 10 балів	7x5 балів = 35 балів
Контрольна робота	1x10 балів = 10 балів	1x10 балів = 10 балів
Іспит	40	40
Всього	100	100

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ1	T1	Відповідь на практичному занятті	1*5=5	Виконання індивідуальних завдань	1*5=5
	T2	Відповідь на практичному занятті	1*5=5	Виконання індивідуальних завдань	1*5=5

	T3	Відповідь на практичному занятті	1*5=5	Відповідь на практичному занятті	1*5=5
		Виконання індивідуальних завдань		Виконання індивідуальних завдань	1*5=5
	T4	Відповідь на практичному занятті	1*5=5	Виконання індивідуальних завдань	1*5=5
		Виконання індивідуальних завдань	1*5=5	Виконання індивідуальних завдань	1*5=5
ЗМ2	T5	Відповідь на практичному занятті	1*5=5	Виконання індивідуальних завдань	1*5=5
		Виконання індивідуальних завдань	1*5=5		
	T6	Відповідь на практичному занятті	1*5=5	Відповідь на практичному занятті	1*5=5
ЗМ3	T7	Відповідь на практичному занятті	1*5=5	Виконання індивідуальних завдань	1*5=5
	T8	Відповідь на практичному занятті	1*5=5	Відповідь на практичному занятті	1*5=5
		Контрольна робота	10	Контрольна робота	10
Підсумковий контроль		Іспит	40	Іспит	40
Сума			100	Сума	100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять слугують передусім графічні засоби, а саме друковано-роздатковий матеріал у вигляді ілюстративних таблиць, опорних схем, рисунків; мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали.

На практичних заняттях прислужиться бібліотечний фонд Університету та електронні репозитарії світу, а також різноманітні лінгвістичні фактажі для проведення експериментів (текстові та відеоматеріали).

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Андрушенко О.Ю. Вступ до германського мовознавства. Житомир: ЖДУ, 2010. 178 с.
2. Кійко С.В., Кійко Ю.Є. Вступ до германського мовознавства: навч. посібник. Чернівці: ЧНУ, 2022. 226 с.
3. Тарасова В. В. Загальне та германське мовознавство. К.: СпринтПринт, 2013. 480 с.

Допоміжна література

1. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії. Донецьк: ДонНУ, 2007. 219 с.
2. Левицький В.В., Кійко С.В. Практикум до курсу "Вступ до германського мовознавства". Вінниця: Нова книга, 2006.
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006.
4. Семчинський С. В. Загальне мовознавство. К.: ОКО, 1996. 416 с.
5. An Encyclopaedia of Language / ed. by N.E. Collinge. Taylor & Francis e-Library, 2005. 558 p.
6. An Introduction to Language / V. Fromkin, R. Rodman, N. Hyams. Thomson. Wadsworth, 2003.

620 p.

7. Bublyk W.W. Geschichte der deutschen Sprache. K.: Vyšča Škola, 1983.
8. Hutterer C. J. Die Germanischen Sprachen. Budapest: Akademiai Kiado, 1975.
9. Lass R. Historical Linguistics and Language Change. Cambridge: CUP, 1997.
10. Linguistics: An Introduction / A. Radford, M. Atkinson, D. Britain, H. Clahsen, A. Spencer. Cambridge University Press, 2009. 433 p.
11. Porzig W. Die Gliederung der indogermanischen Sprachen. Heidelberg: Carl Winter, 1954.
12. Robinson O.W. Old English and its Closest Relatives. A Survey of the Earliest Germanic Languages. L.: Routledge, 1993.
13. Working with Language: An interactive guide to understanding language and linguistics / Dr. Peter J. Silzer. SIL at Biola Department of TESOL and Applied Linguistics School of Intercultural Studies Biola University, 2005. 239 p.

Інформаційні ресурси

1. Чтиво (Розділ «Перекладознавство») <https://chtyvo.org.ua/perekladoznavstvo/>
2. Translation and Interpreting Resources (European Commission) — офіційні настанови, глосарії та стандарти перекладу ЄС: https://commission.europa.eu/resources-partners/translation-and-interpreting-resources_en
3. Словники України online (УКРІНФОРМ) — офіційний ресурс для перевірки лексичного значення, синонімії та словозміни: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
4. DeepL Write & Translator: <https://www.deepl.com/translator>
5. Linguee: <https://www.linguee.com/>
6. ProZ.com Term Search: <https://www.proz.com/search/>